

گزارشی از تلاش‌های دوباره عراق برای بهبود رابطه تهران-ریاض

شطرنج دیپلماسی منطقه

گفت‌وگوی دیگری با اشاره به تداوم مذاکرات ایران و عربستان گفت این دو کشور درخصوص مسائل زیادی به توافق رسیده‌اند. فؤاد حسین، وزیر خارجه عراق، در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل در مصاحبه‌ای با اسپوتنیک گفت: «تهران و ریاض می‌توانند به مذاکرات خود در بغداد ادامه دهند تا روابط دوجانبه را عادی و اختلافات خود را حل کنند. روند مذاکرات ادامه خواهد داشت و ممکن است دور جدید در سطح افسران اطلاعاتی باشد و ما امیدواریم بعد از دور جدید اوضاع تغییر کند».

در این بین نکته مهمی که فؤاد حسین به آن اشاره کرد، این بود که ایران و عربستان درخصوص مسائل زیادی به توافق رسیده‌اند و درحال حاضر مسئله انجام مذاکرات بیشتر در سطح وزرای خارجه همچنان مطرح است.

اینها علاوه بر آن است که وزیر امور خارجه عراق در دیدار عصر شنبه هفته جاری با حسین امیرعبداللهیان، همتای ایرانی خود، با اشاره به روند مثبت گفت‌وگوهای ایران و عربستان از آمادگی کشورش برای برگزاری دور جدید این گفت‌وگوها در بغداد خبر داد. فؤاد حسین در این دیدار خاطرنشان کرد: «عراق به مساعی جمیله خود در این زمینه ادامه می‌دهد و ایران و عربستان را به بازگشت روابط به حالت طبیعی و بازگشایی سفارتخانه‌ها دعوت می‌کند».

با وجود آنکه این تحرکات دیپلماتیک و گفته‌های فؤاد حسین امیدها برای احیای روابط ایران و عربستان را قدری تقویت می‌کند، اما برای رسیدن به نقطه مطلوب پیش‌شرط‌های متعددی نیاز است که مهم‌ترین آن به سرنوشت جنگ یمن و مذاکرات وین و آینده برجام بازمی‌گردد. در این خصوص بسیاری از کارشناسان، تحلیلگران و ناظران امر معتقدند که احیای روابط تهران – ریاض در گرو احیای توافق هسته‌ای و پایان‌افتن جنگ در یمن است.

تغییرات معنا دار

در میانه تلاش‌ها و تحرکات فؤاد حسین برای ازسرگیری روابط تهران – ریاض، پادشاه عربستان تغییراتی را در ساختار دولت این کشور ایجاد کرد: تغییراتی که بیش از هر چیز در راستای تقویت جایگاه و قدرت فرزندان او ارزیابی می‌شود. در سال‌های اخیر به دلیل بیماری و کهولت سن سلمان بن‌عبدالعزیز، عملا قدرت در اختیار محمد بن‌سلمان بوده است و وی رسماً حاکم دوقاکتوی عربستان محسوب می‌شود. با احکام جدید جایگاه بن‌سلمان در

ساختار قدرت عربستان سعودی محکم‌تر شد.

به گزارش العربیه، سلمان بن‌عبدالعزیز، پادشاه عربستان، سه‌شنبه پنجم مهرماه با صدور فرمانی محمد بن‌سلمان، فرزند خود و ولیعهد این کشور را به ریاست شورای وزیران این کشور منصوب کرد. بر اساس فرمان سلمان بن‌عبدالعزیز، همچنین خالد بن‌سلمان، فرزند دیگر او و برادر محمد بن‌سلمان به عنوان وزیر دفاع منصوب شده است.

پیش از این ریاست شورای وزیران عربستان بر عهده پادشاه این کشور بود که عالی‌ترین مقام در هرم قدرت در عربستان سعودی محسوب می‌شود. تا قبل از این دستور، محمد بن‌سلمان علاوه بر سمت ولیعهدی، وزیر دفاع این کشور نیز محسوب می‌شد که با تغییرات جدید، اکنون جای او را برادر کوچک‌ترش گرفته است. خالد بن‌سلمان پیش از این معاون وزیر دفاع بود. در کنار این تغییرات یوسف بن‌محمد البنیان، وزیر آموزش و پرورش عربستان خواهد شد.

در این بین اخبار و گزارش‌های واصله حکایت از آن دارد که سمت فیصل بن‌فرحان، وزیر امور خارجه، عبدالعزیز بن‌سلمان وزیر انرژی، خالد بن‌عبدالعزیز الفلیح وزیر سرمایه‌گذاری، عبدالعزیز بن‌سعود بن‌نافع بن‌عبدالعزیز وزیر کشور و محمد بن‌عبدالله الجدان وزیر امور دارایی در کابینه این کشور تغییر نکرده است. البته در فرمان سه‌شنبه پادشاه سعودی این نکته نیز قید شده است که ملک سلمان کماکان در نشست‌های کابینه که در آن شرکت می‌کند، ریاست را بر عهده خواهد داشت. ساعاتی پس از انتشار این فرمان، تلویزیون دولتی عربستان سعودی، ملک سلمان را در حال ریاست بر جلسه روز سه‌شنبه کابینه این کشور نشان داد.

سلمان بن‌عبدالعزیز ۸۶ساله در سال ۲۰۱۵ به پادشاهی عربستان رسید. او در دو سال گذشته چندین بار در بیمارستان بستری شده است. از این‌رو محمد بن‌سلمان از زمانی که در سال ۲۰۱۷ به ولیعهدی عربستان رسید، تلاش‌های گسترده‌ای را برای ایجاد تغییر در این کشور آغاز کرده است تا به افزایش وزنه سیاسی – اجتماعی او در عربستان کمک کند.

این نکته اگرچه در چارچوب تحولات داخلی عربستان قابل ارزیابی است اما بی‌شک تأثیرات خاص خود را بر سیاست خارجی این کشور هم خواهد داشت. از این منظر پروسه مذاکرات ایران و عربستان تحت‌الشعاع این تغییرات قرار خواهد گرفت؛ حال

اینکه تأثیرات این پوست‌اندازی ساختاری در عربستان سعودی بر سرنوشت مذاکرات تهران – ریاض مثبت خواهد بود یا نه، در آینده مشخص خواهد شد.

یکی به میخ، یکی به نعل زدن‌های ریاض

با وجود افزایش تلاش‌های عراق در زمینه احیای روابط ایران و عربستان، ریاض سیاست میهمی را در این خصوص پیش می‌برد؛ چراکه سعودی‌ها از یک سو خود را مشتاق برای ازسرگیری مناسبات با ایران نشان می‌دهند و هم‌زمان با آن سعی دارند کماکان اتهام‌زنی علیه تهران را هم در دستور کار خود داشته باشند.

در همین رابطه فیصل بن‌فرحان، وزیر امور خارجه عربستان در حاشیه نشست سالانه مجمع عمومی سازمان ملل در نیویورک در گفت‌وگویی با شبکه فرانس ۲۴ و در پاسخ به سؤالی درباره مذاکرات احیای برجام با ادعای اینکه این توافق، یک توافق معیوب بوده است، تأکید کرد: «حتی یک توافق ناقص بهتر از نبود آن است. ما درخصوص احیای برجام، به‌ویژه در ارتباط با بازرسی‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در ایران نگرانی‌هایی داریم. اصلی‌ترین نگرانی ما این است که می‌شنویم دلیل وقفه مذاکرات موضوعات مربوط به پادمان‌ها و تحقیقات آژانس است».

بن‌فرحان با بیان اینکه عربستان سعودی از بازگشت به برجام استقبال می‌کند، افزود: «ما از این اتفاق استقبال می‌کنیم، اما این باید گام اول باشد، نه پایان کار. برجام باید گام اول برای رسیدگی به موضوعات باقی‌مانده قدیمی درخصوص فعالیت‌های هسته‌ای ایران و مسئله پادمان‌ها و همچنین اساسی برای گفت‌وگو درباره موضوعاتی همچون امنیت منطقه‌ای باشد». رئیس دستگاه سیاست خارجی عربستان سعودی در پاسخ به سؤالی درباره مذاکرات تهران و ریاض برای برقراری مجدد روابط میان دو کشور که به میزبانی عراق

برگزار می‌شود، مدعی شد که عربستان سعودی تاکنون قصد خود برای برقراری روابط مثبت با ایران را نشان داده و امیدوار است طرف ایرانی هم همین‌گونه باشد. بن‌فرحان تصریح کرد: «ما برای ادامه گفت‌وگوها با ایران از طریق عراق آماده هستیم. ما آماده ادامه رایزنی‌ها در آینده برای احتمال ایجاد روابط دیپلماتیک هستیم».

وی در پاسخ به این پرسش که آیا در نیویورک دیداری با حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه ایران داشته است، گفت: «هنوز اختلافاتی با ایران وجود دارد که درحال حاضر مانع ملاقات او با همتای ایرانی شده است». وزیر امور خارجه عربستان همچنین تصریح کرد: «به‌طور قطع ما خواهان برقراری روابط مثبت با همسایگان خود در ایران هستیم».

باین‌حال فیصل بن‌فرحان در موضعی متفاوت در سازمان ملل عنوان کرده بود که عربستان از ایران می‌خواهد که به تعهدات هسته‌ای خود عمل کند. وزیر امور خارجه عربستان در سخنرانی خود در هفتادوهفتمین نشست سالانه مجمع عمومی سازمان ملل با تکرار ادعاهای پیشین خود در همین باره عنوان کرد: «ما از ایران می‌خواهیم تا هرچه سریع‌تر به تعهدات هسته‌ای خود عمل کند». بن‌فرحان در ادامه سخنرانی خود گفته بود که ما همچنین از ایران می‌خواهیم گام‌های اعتمادساز با همسایگانش را در پیش بگیرد.

حال مشخص نیست که این سیاست یکی به میخ و یکی به نعل‌زدن‌های عربستان سعودی در قبال ایران، پیگیری راهبرد چماق و هویج است یا اساساً ریاض تمایلی به احیای روابط با ایران ندارد و صرفاً به دنبال بازی با کلمات و وقت‌کشی سیاسی و دیپلماتیک است؟! صدا البته مشابه همین سؤال در قبال ایران هم مطرح است. از این‌رو اگرچه بغداد امیدوار به احیای روابط تهران – ریاض است، اما سؤال اینجاست که آیا دو طرف اختلاف هم مانند عراق آن‌چنان مایل و مشتاق هستند؟

The Longines Legend Diver Watch

Elegance is an attitude

لونژین
LONGINES

SARMAN CO.

1832 Dr. Shariati Ave. Next to Pol-E-Roomi Tehran IRAN

Tel.: +98 21 226.137.52